

PROPRIETAR:

SOC. AN. „UNIVERSUL” BUCUREȘTI, BREZOIANU 23
DIRECTOR ȘI AD-TOR DELEGAT, STELIAN POPESCU
Inscrisă sub No. 163 Trib. Ilfov

ABONAMENTE:

autorizări și instituții 1000 lei
de onoare 500 ..
particulare 250 ..

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘTI I Str. Brezoianu 23-25

TELEFON 3.30.10

APARE SĂPTĂMÂNAL

PREȚUL 5 LEI

ANUL L • Nr. 14

SAMBATA 29 Martie 1941

Redactor responsabil: MIHAI NICULESCU

Lui Ion Pillat

Pe volumul „Scutul Minervei”

Îi încordași în suflet senina ta cruzime
Și vers cu vers ca Hercul luptând să nvingi tăcut
Poema ca pe-o hidră cu capete de rime
Cu gândul și cuvântul eroic te-ai bătut

Tăiat stă în sonete un vis din înălțime
Isprava lapidară în cer a străbătut
Misteriosul inger păgân, peste mulțime
Minerva luminată te nălță azi pe scut.

Ți-ai stins în piept ecoul de aur al iubirii
Pui patimii zăbală și frâu închipuirii
Cleștarul minții tale zeșiei dând în poză

Și simți cum prin amurgul de lut ai tinereții.
Altui de nemurire pe sterpul trunchi ai vieții.
Un zeu se sbate'n tine când ea te mbrățișează.

V. VOICULESCU

DINTR'UN CAET VECHI (E)

de N. I. HERESCU

desprind câteva file pentru Ion Pillat, la
tinerii săi cincizeci de ani. III. 1941.

PRESENTIMENT. Oamenii poartă în piept, ca pe un sămbure,
sentimentul duratei lor.

De ce, altfel, o zi risipită, un amurg petrecut în casă, o
întâlnire pierdută, ar întrista așa de mult pe unii și așa de
puțin pe alții? De ce, când se despart de o femeie dragă, unii
plâng cu desnaclăde iar alții fuieră nepăsători? Cei dintâi
simt cu siguranță că ani lungi se întind înainte, cu atâtea
alte amurguri, cu alte iubiri, ceilalți aud din spate pașii de
lup ai morții și zilele numărate.

De ce, altfel, când o nenorocire grea ne isbește — când
prietenui cel mai bun moare sau când copilul tău e bolnav
fără scârpă, — tu înduri în liniște lovitură iar el își pierde
mințile de durere? Tu presimți că mai ai puțin de trăit și chi-
nul tău va fi scurt. El însă, ghicind notauul de ani care-l aș-
teaptă, e cuprins de panică în fața lungimii suferinții.

Și cum, altfel, s'ar explica sinuciderea?

FRUMUȘETEIA ÎN SUFERINȚĂ. Suferința hădă e singura rea.
Suferința frumoasă, suferința simplă e un fenomen natural
al vieții, o întâmplare normală a existenței noastre, cum e iu-
birea, cum e moartea. Suferința aceasta e limpede și expresia
ei trebuie să fie luminată. Priviți viața de vie: plânsul ei
e clar și transparent. De ce să fie lacrima omului mai urâtă
decât lacrima viței?

Cealaltă suferință, cu fața schimonosită, este suferința pe
care o creează oamenii cu mintea lor. Aceia e a adevărată
o grea povară. Suferința „inventată”, artificială, a omului,
nu a naturii.

TRUPURILE. „Când privesc un trup rumen și fraged de fe-
mee — îmi spunea câteodată unchiul Toma, — eu mă gândesc
la ciolanțele albe pe care le-ar descoperi iubitul dacă,
mai târziu, ar voi să desgroape prietenui moartă”.

„Vara — îmi spunea altădată unchiul Toma — când
privesc copacii cu trup verde și unduios, și foșnitor, eu mă
gândesc la coastele negre care au să mai rămână din ei,
târziu, în Noembrie...”

„Și astfel, pentru unchiul Toma viața însemna: niște
schelete albe, niște schelete negre.

Ce va fi simțit unchiul Toma, în nopțile de patimă ome-
nească, dacă, sub șoldul rotund și cald al iubitei, el ghicea,
mângâindu-l, osul tare, rânjit, negrit?

Viața în urciune.

SUFLET ȘI TRUP. Trupul, fără îndoială, e drumul care duce
la suflet. Dar nu toate drumurile sunt la fel. Câte trupuri nu
ascund parcă drumul la suflet! De aceste trupuri te împiedică
cum te-ai împiedica de un prag: mereu te împiedică și
mereu rămâi afară.

Sunt trupuri bune conducătoare de suflet și sunt altele
rele conducătoare. Iată de ce auzim vorbindu-se de femeii cu
„frumusețea rece”. Iată ceace explică — și nu frumusețea —
de ce unele sunt iubite și altele nu.

Ion Pillat și Balciucul

de MIHAI NICULESCU

Ajuns la maturitatea vârstei fizice, d.
Ion Pillat poate privi cu îndreptățită bu-
curie la rodul bogat al activității literare
desfășurate până azi, în miezul căreia idea-
lul său de artă poetică a primit răsplata
împlinirii desăvârșite a tuturor năzuin-
țelor și fagăduelilor cuprinse în el. De-
altfel, „Împlinire” este și titlul ultimului
volum de poezii — încă în manuscris — al
d-lui Ion Pillat. Este un ideal de artă a
cărui cunoaștere ne-o prilejuiește — sub
îndoiul aspect al definirii lui teoretice,
ca revelație autobiografică și sub acela al
realizării lirice — culegerea antologică de
poezii dedicate Balciucului și publicată la
sfârșitul anului trecut.

În cele câteva rânduri introductive la
această „monografie poetică” a Balciucului
— cum o numește autorul — aflăm schi-
țată o prețioasă — pentru noi — mărtu-
risire de credință artistică a d-lui Ion
Pillat. „Balciucul — citim în acele rân-
duri — mi-a fost hărăzit ca încununarea
dragostei mele pentru mărele sudice și ce-
rul mediteranean... Mi-a fost o încântare

pentru ochi, o inițiere pentru suflet și pen-
tru minte un învățământ”.

S'a spus că peisajul este o stare sufle-
tească. Pentru d. Ion Pillat peisajul Bal-
ciucului a însemnat mai mult decât atât,
adică decât o reacție spontană și trecă-
toare dinaintea unui oarecare peisaj ma-
rin. Balciucul pare să-i fi relevant acel
„drum al Damascului” hotărâtor pentru
desăvârșirea propriei credințe poetice.
Poetul însuși îl socotea ca o răsplată a sta-
torității sale întru credință și dragoste,
ca o încununare hărăzită. Balciucul a în-
semnat, după mărturisirea poetului, deop-
trivă „chee și prilej” de pătrundere și
adâncire pe dimensiunea revelatoare a
unei străvechimi ancestrale, în taina pro-
priului suflet, a sufletului „adevărat”.

Este un ideal de claritate acela pe care
l propune și în realizează arta poetică a
d-lui Ion Pillat, dar fără îndoială cuprin-
zător în așa măsură că nu ar putea fi ase-
muit cu acela restrictiv al unui clasicism
de școală:

(Urmare în pag. 6-a)

MARIA PILLAT BRATES

Poetul în 50 ani

Împlinire

Să mbrac un suflet fără marginire,
Cântecul mai strânsă formă mi-o aleg
E că prin jocul clasic de coloane
Mai viu, mai cald încape ceru'ntr'eu.

Ion Pillat

Experiența spirituală a lui Ion Pillat

de AL. DIMA

Îmi vine îmbucurătoare
știre că la „mijlocul drumului
vieții sale” cum se rostea odi-
noară sentențios Dante, sobo-
rul prietenilor poetului Pillat
au hotărât să-i sărbătorească
printr'o înaripată odă colecti-
vă darul pe care boarea sa
sa generozitate l-a oferit lita-
turii românești. Dela o astfel
de ideală masă a recunoștinței
contemporane, scriitorul acestor
rânduri care a poposit adev-
sea prin scris și viu graiu în
marginea poeziei lui, nu poate
în niciun chip lipsi. El își în-
găduie dar a-și spune cuvân-
tul său mai cald ca de obicei
depășind rezerva de rigoare a
criticii, cu inima deschisă doar
la valorile nepieritoare ale o-
perii lui Ion Pillat.

Scriitorul acesta închide în-
tre paginile volumelor sale
una din cele mai caracteris-
tice experiențe poetice și spi-
rituale ale literaturii românești.
E mai întâi un neobosit lertător
pe altarul muzelor, desvăluind
un crez de o rară statornicie
poetică și de vocație nu mai
puțin hotărâtă. Dintre poeții
contemporani care fără îndoia-
lă cel mai mare număr de vo-
lume, Pillat se conturează în
relief când îl privim compara-
tiv într'o literatură în care se-
va spiritului s'a irosit totdea-
na de timpuriu și el se expli-
că prin minunatul acord ce
domnește între inspirația și
voiața creatorului. Căci Pillat
aparține aceluși tip poetic din
structura căruiă luciditatea nu
lipsește o clipă.

Calitativ apoi poezia de ca-
re ne ocupăm, trăește pe ca-
lele aceluiași raționalism mai
sus pomenit în parte datorită
științei poetului a cărui înfor-
măre literară e din cele mai
întinse. Într'o literatură care nu
se caracterizează printr'o prea
mare cultură, Pillat s'a ivit cu
o cuprinzătoare bibliotecă a
poeziei universale. Nu ne gân-
dim firește la așa zisele izvoa-
re directe ale operei sale, ci
numai la curiozitatea multiplă

a unei sensibilități care și-a
căutat puncte de plecare și
fermenți de cristalizare în a-
tâtea lucrări eterogene. Desci-
frăm însă de alungul acestei
odisee și un alt rost: șlefuirea
continuă a uneltelor poetice
întru făurirea unei tehnici de
virtuoz. Căci dela avânta-
tele desfășurări ale poeziei
sale din prima epocă și până
la concentrarea într'un singur
vers a poemei, e un drum pe
care numai un neostenit exer-
cițiu l-a putut străbate.

Un moment crucial al ope-
rei sale l-a alcătuit apoi con-
topirea zăcămintelor folclori-
ce ale poeziei cu inspirațiile ei
apusene. Modalitatea acestei
atingeri ni se desvăluiește mai
cu seamă în acel neindeajuns
apreciat volum „Biserica de
altădată” în care dacă îndem-
nurile purced din Rilke, forma
materială ai realizării aparține
atmosferei etnografice. Dar
simbioza aceasta dintre spiri-
tul înalt al poeziei culte și ur-
bane, și duulul încețoș al pă-
mântului nostru rural, merita a
fi mai de aproape cercetată.

În poemele de formă popula-
ra, Pillat a revarsat aia, nar-
măc din bulgării amorii ai
folclorului, a desprins numai
pietrele aurifere ale artei. De-
ca rima, numai și vocabularul
amintesc răspicai izvoru popu-
lor, combinarea lor muzicală
scântează acorduri cu adevă-
rat serafice, note subtile dissi-
late din apele turburi ale tol-
corului neomogen. Dar ca ori-
ce autentică poezie, ea nu se
lasă nicicând parțuna de as-
cultați ochii ai criticii raționa-
listice care nu va putea descifra
formula ce a combinat elemen-
tele în discuție. Ne-am trezit
asfel în fața unei sinteze poeti-
ce care europeanizează autoh-
tonia și autohtonizează euro-
peismul sau mai pe scurt rea-
lizează organic poezia însăși.
Sinteză înseamnă totodată ar-
monie și iată-ne în acest fel
în preajma unei alte note ca-
racteristice a lui Pillat care e
structura ei clasică în adân-
cime.

ION PILLAT

NOTELE UNUI CITITOR

de MIRCEA STREINUL

„Nistpu'n mână, totuși, te ut-
tă cum rămâne:
colina-și instelează luceferii'n
amurg,
anticipând, regală, auroarele
de mână.” *)

Auzindu-le, un mierloșu
drăcos începuse să fluiera de
vuia pădurea: rădea de mine
dardarotul!

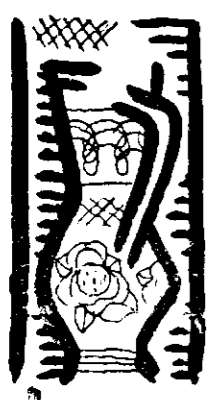
Am deschis „Satul meu” --
și mierloșul a tăcut. Avea spiri-
tul de discernământ păsă-
roiului... Și versurile sunau ca
un cântec în mirozna reavă-
ne de cimbri și sulcină, pe
care boarea șoșotitoare a fa-
gilor imenși o mână spre va-
lea Prutului, ca s'o ducă toc-
mai la Cernauca Hormuză-
cheștilor, al cărui conac adă-
postise cândva pe Vasile Ale-
csandri, pe Kogălniceanu și
pe Alecu Russo.

Doamne, erau atât de cla-
re cerurile în după-amiaza a-
ceea, vre-un silvan poate că
se-oprise din joacă între
frunzele unei ferigi, ca să as-
culte poemele, iar soarele tre-
cea ca o poveste prin râmuri-
șul păduricii.

Numai acea care nu poate
s'asculte svomul pământu-
lui ridicându-se prin rădă-
cinele fagilor și trunchiul lor
spre slăvile fără sfârșit ale
cerurilor românești, e'n stare
să nu rubească poezia cu su-
net ca argintul al lui Ion Pil-
lat.

*) Pre-textul lui Ion Pillat:
„Cum fuge ziua pe apele ce curg”
 („Heracit”)

Sibiu, Martie 1941.

CRONICA

SĂPTĂMÂNII

Cronica muzicală

de ROMEO ALEXANDRESCU

Pe Argeș în Sus

Când, la o dată anumită, ne concentrăm atenția în mod deosebit asupra operei unui scriitor contemporan...

Nerăbdător bunicul pândise de la scară Bertina legănata prin lanuri...

Pentru că, după cum nu sârbătorim pe toți autorii contemporani...

Iar când de-așupra casei, ca umbre berze cad, li spuse „Sburătorul”...

Pe d. Ion Pillat îl sârbătorim acum, la împlinirea celor 50 de ani...

Rareori avem prilejul să constatăm ca aici, că bătrânii sau morții...

Nu înfățișăm argumente critice spre a ne justifica certitudinea...

Dar chipul bunicului mai trăește și în altă poemă, de data asta scos din reveria romantică...

De curând, s'a dărat o casă în București — încă una...

De când, la o dată anumită, ne concentrăm atenția în mod deosebit asupra operei unui scriitor contemporan...

Stegarilor prieteni le-ai dăruit și sângele ce curge cu seva...

Versurile depășesc emoția estetică, puternică și deplină, și voim parcă să mulțumim poetului...

Și vremea prea sugară și fragedă, Al celei ce fusese, abia o zi — Azi, de fetița moartă, noi nu mai...

Lată în fine, și logodna poetului cu viitorul, anume cu siguranța deplină îndreptătită...

„Nebănuț” rămâne doar numărul celor care vor iubi și cultiva poezia românească...

„Pe Argeș în Sus”... CONSTANTIN FĂNTĂNERU

TEATRUL ALHAMBRA: VÂNT DE PRIMĂVARĂ OPERETA ÎN 3 ACTE DE JOHANN STRAUSS.

Ne punem întrebarea dacă bunăvoința cu care publicul a primit această „reînnoire a operei” pe scena teatrului Alhambra...

Acevarata patrie a operei a fost, mult mai târziu, Viena, orașul vasurilor și al balurilor...

Nici la Viena, victoria operei nu a fost de desăvârșire ușoară. A fost neapărat nevoie de un om cu vederi largi...

TEATRUL ALHAMBRA: VÂNT DE PRIMĂVARĂ OPERETA ÎN 3 ACTE DE JOHANN STRAUSS.

Ne punem întrebarea dacă bunăvoința cu care publicul a primit această „reînnoire a operei” pe scena teatrului Alhambra...

Acevarata patrie a operei a fost, mult mai târziu, Viena, orașul vasurilor și al balurilor...

Nici la Viena, victoria operei nu a fost de desăvârșire ușoară. A fost neapărat nevoie de un om cu vederi largi...

D. HERBERT ALBERT LA FILARMONICA.

Ne cunoaștem pe D. Herbert Albert din Germania, din Stuttgart, dar concertul trecut al „Filarmonicilor” imboldul viu și convingător...

Programul a cuprins, alături de capodopera de grație, de cizelaj simfonice, de inaripată inspirație și de desăvârșită armonie...

CONCERTUL PIANISTULUI GEORGE CIOLAC.

Sensibilitatea muzicală deosebit de delicată și de caldă și școlă pianistică rafinată a d-lui George Ciolac...

CONCERTUL PIANISTULUI GEORGE CIOLAC.

Este știut că suntem aproape de desăvârșire fără contact cu muzica germană actuală, cu compoziția noilor generații din această țară...

In loc de cronică p'astică

LUTERANA 6

de PAUL MIRACOVICI

De curând, s'a dărat o casă în București — încă una. Ea a dispărut înainte ca legenda ei să fie cunoscută...

La mai toate etajele să locuiască un pictor sau un sculptor. Ștef. Constantinescu, T. Papari...

Expoziții

D-na MARIA CHELSOI CRISTEA

va deschide expoziția de pictură în sala Dalles, la 1 Aprilie. Cei ce au apreciat lucrările d-sale...

TRAIAN LALESCU

Dela 1 la 25 Aprilie, Teodor Dan, Ion Diaconescu, Mariana Petrusca, Wanda Sachelarie și Dumitru Ștefănescu...

TEATRUL RADIOFONIC

a sporit pretutindeni numărul ascultătorilor și — deci — al abonaților pătitori.

„Drept că unele posturi străine — cele suedeze în deosebi — acordă acestui mijloc de agreabilă confiscare a atenției...

TEATRUL LUPTA ȘI LUMINA. MOȚU. LOCALIZARE DE VALENTIN GUSTAV

Piesa ce se prezintă pe scena Teatrului „Luptă și Lumină”, în versiunea românească a domnului Valentin Gustav...

„MELODY-REVUE”

Noua formație artistică pe care d. N. Kirieșcu și-a alcătuit-o pentru un turneu în Orient...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Am trecut adneauri pe lângă Jocul din Luterana 6 și — ca întotdeauna — aceeași emoție mi-a răscolit melancolia...

Cinema Scala „BISMARCK”

Sunt destul de cunoscute împrejurările istorice care au prielieuit încoronarea lui Wilhelm I, ca împărat al Germaniei.

Filmul prezentat de Cinematograful Scala, reînvie atmosfera politică din timpul reginei Victoria și a împăratului Napoleon al III-lea...

Filmul în sine e interesant din punct de vedere istoric. Asistăm retrospectiv la toate străduințele depuse de acest prim ministru ce n'a înțeles să fie slugă lingușitoare...

Mi-ar fi plăcut însă, ca acest film despre care s'a vorbit atât de mult, să aibă un conflict mai puternic decât obișnuita nepotrivire de idei dintre Bismark și moștenitorul tronului...

Acest rol destul de dificil a fost nimerit incredincțat lui Paul Hartmann, care a fost un bun interpret al „Cancelărilor de fier”...

Observ că regisorii germani sunt teribil de conservatori în cecece privește, unele dintre acțiunile care erau la modă imediat după războiul cel mare.

Astfel Hl Dagover — neuitata interpretă a misticului film „Cabinetul Doctorului Calligari” — e o apariție grațioasă, în rolul e-

Cinema Trianon „KORA TERRY”

Uz film de calitate estină. Deși mezină, lumea de pe program sună „înduioșătoare dramă din viața reală”...

Văzând valva făcută de cele câteva filme în care Vivianne Romance, în combinație, își trage ciorapii...

În orice caz, acest spectacol fastuos, e foarte instructiv redându-ne una din nemuritoare pagini ale istoriei germane.

Însă Marika Rokk nu se poate compara cu Vivianne Romance, careia i se potrivește rolul de femeie fatală...

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Piesa ce se prezintă pe scena Teatrului „Luptă și Lumină”, în versiunea românească a domnului Valentin Gustav...

Pe vremea aceea, lumea era convinsă că în teatrul românesc nu există decât o singură ingenue. Chiar și autorii români,

legantei împărătese Eugenia. Probabil că această veșnică tinerețe e datorită faptului că Lil Dagover e o ființă care se sinchisește prea puțin de eventualele necazuri.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

Ar fi stărnit o adevărată senzație dacă nu s'ar fi urmărit un anumit lucru, asupra căruia e inutil să insist.

WITTRINA EUROPEI

Note germane

HÖLDERLIN

genialul și abea dela Stefan George încoace înțelesul poet de cea mai pură esență umană și de cea mai autentică expresie și simțire germană...

In afară de ale sale „Reimstrophen“, „Antike Strophen“, „Langzeilen“, „Freie Rhythmen“, „Gedichte der Spätzeit“ și în afară de „Empedokles și Dattima“, volumul, aparut acu puțin ani în urmă, la Insel Verlag din Leipzig...

Nu știm dacă la noi aceste fragmente au fost sau nu studiate. Lectura lor însă, deși dificilă, ca de altfel lectura tuturor celor scrise de Hölderlin...

Lată două fragmente revelatorii în această privință: „Bene va fi dacă“, scrie Hölderlin la începutul notei sale la Edip („Anmerkung zum Oedipus“).

Și altor genuri de artă le lipsește, imediat ce le compari cu cele grecești, criteriul încrederei (Zuverlässigkeit); până acum cel puțin ele au fost judecate mai mult după impresii pe care le fac...

e moral, că e imoral? — nici un strateg nu are dreptul să-și pună astfel de întrebări din că-pa în care, epuizându-se toate posibilitățile de conciliere rațională...

In cele peste o mie de pagini în-8 mare a lucrării sale dedicate problemei războiului („Der Krieg. Sein Wesen und seine Wandlung“, 2 vol. aparute în 1939 la „Deutsche Verlags-Anstalt“ din Stuttgart și Berlin)...

Acuma când ne găsim în toată unei noi și nemaicunoscute sfășieri între popoarele lumii, opera lui Stegemann este impresionează cu vehemența unui mare tehnic...

Note italiene

RENZO BRANCA — TESTIMONIANZA A GRAZIA DELEDDA. — Ed. Il lauro — Milano — 1940.

Grazia Deledda, scriitoarea sardă distinsă cu premiul Nobel, nu e încă destul de cunoscută — nici chiar în Italia — și de apreciaată. Poate aceasta e soarta marilor scriitori...

Incă din 1938 Renzo Branca tipărește o „Bibliografia deleddiana“, în care a cules, haotic, note bibliografice, amănunte precise din viața scriitoarei...

„Așa precum filosofia se ocupă numai de o singură facultate a sufletului, astfel ca reprezentarea acestei singure facultăți să constituie un întreg...“

De aceea realismul din romanele sale, i-a adus Graziiei Deledda renumele de „dramatică de del' isola“ — datorită lui Renzo Branca...

Insistă Branca în special asupra misiunii sociale pe care și-o propusese Deledda. Într-o epocă de decadentism literar — căreia nu i-a scăpat nici însuși D'Annunzio — Graziia Deledda...

Chiar tezăse, romanele sale au acel conținut de forță și eleganță în același timp, care întrec defectul — atât de mult criticat de unii — unul scop urmărit dimoie de literatură.

„Grazia Deledda — în viața ei și în literatura sa — a fost ea însăși; demnă reprezentantă a Sardiniei, religioasă și mândră ca și poporul din care s'a născut.“

prin „Geschichte des Krieges“, prin „Der Kampf um den Rhein“, „Das Trugbild von Versailles“, „Deutschland und Europa“, „Weltwende“ și „Der Krieg“, dar mai ales prin prima și cea din urmă dintre acestea.

CREDINȚA ÎN DESTIN

este una și cu desăvârșire altceva e pasiva supuneră în fața fatalității orbe. Destinul presupune predestinare pentru ceva, — fatalitatea oarbă peoictuie a culva cu un anumit semn de noroc sau nenoroc...

Unde puteți procura cărțile dvs. germane? La orice librărie mai mare din țară și capitală. Totuși un serviciu prompt cât și informațiile cele mai serioase, dat fiind că personalul nu e numai specializat în bransa comerțului cu cărți...

TRAIAN CHELARIU

este o revistă scrisă de dineri și pentru tineri. Fost cu entuziasm curat, grupul format din Geo Dumitrescu, Elena Diaconu, Florin Lucescu, Dinu Pălat, Marin Șerbanescu și ce lalți, a reușit să imprimе acestui bilunar pentru literatură — care se găsește la al doilea număr — o fînăță demnă, ferindu-l de atmosfera otrăvită a cancanului a bărelei și intrigiilor literare.

Revizuirea romanelor sale de către Editura „Mondadori“, interesul cu care începe să fie cercetate operele, poate îi vor reabilita renumele. Căci Antonio Beltramelli e un scriitor dotat, plin de elan și de imaginație...

Se arta i-a făcut lui Antonio Beltramelli cea mai mare ne-dreptate; i-a hărăzit uitării. Tovarășii lui de condei de o-dinioară au devenit în mare parte glorii ale literaturii italiene; pe când scrierile lui, chiar și numele, sunau tot mai străine generațiilor proaspete de cititori.

Retipărirea romanelor sale de către Editura „Mondadori“, interesul cu care începe să fie cercetate operele, poate îi vor reabilita renumele. Căci Antonio Beltramelli e un scriitor dotat, plin de elan și de imaginație...

„Gli uomini rossi“ Beltramelli povestește faptele acestor fărâni din Romagna, intrigile și lupta între republicani și partizanii clerului, având ca pretext dragostea candidului Manso Lustigco pentru Europa, fiica lui Gian Battifiore.

„Passo dell'iguoto“, „Il cantico“ și „Ombra del Mandorlo“ sunt printre cele mai bune romane scrise mai târziu de Antonio Beltramelli, stră-nse toate în „Tutti i romanzi“.

SORACTES

Note românești

LUCIAN VALEA

este numele unui tânăr care scrie versuri frumoase. În toată banalitatea ei, afirmația aceasta se poate face cu întregă convingere de toți aceia cari au păstrat zămbetul bucuriei acestei constatări...

Prospețimea mirată a primilor ghiocei, liniștea cutremurată a brazilor, instinctul ce îndrumă fără greș în aflarea frumuseții celui pe care-l stăpânește...

Închide cartea de poeme... ce-i de-o să citim din versurile lui? Adornăm în cinstea și pling... Departe vremea sună clopotei.

AGHAN In condiții tehnice ireproșabile, d. Dnu Nicodan a făcut să apară de curind un poem în proză intitulat Aghan. Narațiunea cuprinde, pe scurt, blestemul ce-și întinde aripa necruțătoare asupra câtorva generații ce se sbuciumă și cad răpuse de o mână nemiloasă...

ALBATROS este o revistă scrisă de dineri și pentru tineri. Fost cu entuziasm curat, grupul format din Geo Dumitrescu, Elena Diaconu, Florin Lucescu, Dinu Pălat, Marin Șerbanescu și ce lalți...

CUGET MOLDOVENESC revista de aleasă fînăță ce apare în capitala Moldovei, a intrat în al zecelea an de existență. D. Petre Stati, directorul acestei publicații, a strîns în jurul d-sale un număr important de condee dintre cele mai talentate...

CARTEA PLECARILOR

se întitulează voiumul de versuri aparut la „Convorbiri literare“ și datorit tânărului poet Emil Voia. Dacă în precedentele sale cu-Iegeri tipărite Floarea amară și Fântâniei tăcerii au putut în-tălâni imagini proaspete, oarecare îndrăzneală, cum seade bine tineriilor, în Cartea plecării ne găsim în fața unui talent mult evoluat, utilizând cu grijă experiența îmbogățită în versificație...

OPERA ROMÂNĂ DIN CLUJ LA TIMIȘOARA

— CEVA DESPRE MENIREA EI, REPERTORIUL ȘI ARTIȘII — Opera Română din Cluj, azi în refugiu la Timișoara, este una din instituțiile de afirmare și propagandă românească pe teren. Este singura Operă care înfruntă greutățile legate de organizarea unui turneu de ora-diază pe scenele teatrelor de provincie...

De atunci, an de an, numărul spectatorilor minoritari ai Operei a crescut în raport cu desăvârșire instituției. Spectacolele date de această instituție n'au fost considerate un apanaț aristocratic, pentru spleenul celor bogăți, ci au fost și sunt accesibile tuturor celor cari caută să se apropie de sun-blim, să guste din nectarul artei. Incepând cu spectacolele pentru copii și tineret, pentru muncitorii și ostași și sfârșind cu cele adresate unui public restrâns, cunoscător al operelor, toate manifestările Operei clujene au fost prilejuri de ridicare și afirmare a prestigiului românesc în artă.

De atunci, an de an, numărul spectatorilor minoritari ai Operei a crescut în raport cu desăvârșire instituției. Spectacolele date de această instituție n'au fost considerate un apanaț aristocratic, pentru spleenul celor bogăți, ci au fost și sunt accesibile tuturor celor cari caută să se apropie de sun-blim, să guste din nectarul artei.

Dar pe lângă această jatură, Opera clujeană a dat posibilitate compozitorilor români să se afirme. Cea mai largă înțelegere și cel mai nimerit prilej a fost pentru compozitorii români să-și monteze aici operele și fiecare stagiune a avut și 2-3 montări de opere românești.

De atunci, an de an, numărul spectatorilor minoritari ai Operei a crescut în raport cu desăvârșire instituției. Spectacolele date de această instituție n'au fost considerate un apanaț aristocratic, pentru spleenul celor bogăți, ci au fost și sunt accesibile tuturor celor cari caută să se apropie de sun-blim, să guste din nectarul artei.

De atunci, an de an, numărul spectatorilor minoritari ai Operei a crescut în raport cu desăvârșire instituției. Spectacolele date de această instituție n'au fost considerate un apanaț aristocratic, pentru spleenul celor bogăți, ci au fost și sunt accesibile tuturor celor cari caută să se apropie de sun-blim, să guste din nectarul artei.

„LUPUL DIN ȚARA HUTULILOR“

Săptămăna viitoare apare romanul „Lupul din Țara Hutulilor“ de Mircea Streinul. Cel ce au cunoscut romanse Ion Alu-on, Viața'n Pădure și Guzi, de acelaș autor, vor avea din ncu oca-za să citească o carte în care poezia platurilor bucovinense se îmbină în mod feroc cu un dinamism necăutat, logic.

CONCERTUL DOMNIȘOAREI ARTA FLORESCU

Sămbătă, 22 Martie a. c., debutat pe scena Ateneului Român tânăra cântăreață Arta I. Florescu. Programul, ales din autori clasici și moderni străini, precum și din muzică românească veche gen lied și romanță, minuloș pregătit, a cucerit pe așteptărilor, concertul constituind pentru d-ra Florescu un real succes.

Doamna Ștefania Zotto-Viceanu-Rusu are și două lucrări de teatru: „Ucenicul vrăjitor“, jucată la București, și „Mar'ana“, care a văzut lumina rampei la Chișinău. se întitulează voiumul de versuri aparut la „Convorbiri literare“ și datorit tânărului poet Emil Voia.

PĂPUȘA

Ti-am făcut rochiță nouă, înflorată, largă și subțire. De un fund rotund de pălărie, Ti-am legat peste urechile-amândouă Pânglicuțe albastre sub bărbie.

De ce nu ești de carne și de ce n'ai glas, Ca rând pe rând să răzi, să plângi, să gânguri? De ce n'ai umbriet să pornești în crânguri? De ce nu poți să mergi cu mine'n pas? De ce nu ești de carne, ca a mea? De ce n'ai glas?

DESDEMONA PETRESCU

În turneu, au fost bine pregătite, serios studiate, prezentându-se într-o montare îngrijită, care face ca prestigiul ei să fie recunoscut și apreciat în toate orasele, unde instituția a pososit. În urma evenimentelor din 1940, Opera clujeană a avut de îndurat multe și dureroase lovituri. Mare parte din decorurile și costume au rămas la Cluj, une'e neputând fi transportate, altele trebuind să fie lăstate acolo.

În prima parte a cărții — poate cea mai prețioasă din întreg volumul — d. Emil Voia adună un important număr de terține. Reproducem aci și ierburile cresc în mine: Și ierburile cresc în mine mari (și eu în eie [chipul mort] Ca într'un lac — răstrânt -- un [ser cu stele... C. POSTELNICU

Și ierburile cresc în mine mari (și eu în eie [chipul mort] Ca într'un lac — răstrânt -- un [ser cu stele... C. POSTELNICU

Și ierburile cresc în mine mari (și eu în eie [chipul mort] Ca într'un lac — răstrânt -- un [ser cu stele... C. POSTELNICU

OPERA ROMÂNĂ DIN CLUJ LA TIMIȘOARA

— CEVA DESPRE MENIREA EI, REPERTORIUL ȘI ARTIȘII — Opera Română din Cluj, azi în refugiu la Timișoara, este una din instituțiile de afirmare și propagandă românească pe teren. Este singura Operă care înfruntă greutățile legate de organizarea unui turneu de ora-diază pe scenele teatrelor de provincie...

De atunci, an de an, numărul spectatorilor minoritari ai Operei a crescut în raport cu desăvârșire instituției. Spectacolele date de această instituție n'au fost considerate un apanaț aristocratic, pentru spleenul celor bogăți, ci au fost și sunt accesibile tuturor celor cari caută să se apropie de sun-blim, să guste din nectarul artei.

PĂPUȘA

Ti-am făcut rochiță nouă, înflorată, largă și subțire. De un fund rotund de pălărie, Ti-am legat peste urechile-amândouă Pânglicuțe albastre sub bărbie.

Bibliografie sumară a operei lui Ion Pillat

- I. — VERSURI (Originale)
1. *Visări păgâne* colecția „Cărțile Albe”, Minerva, 1912.
 2. *Eternități de-o clipă*. Editura Flacăra, 1914.
 3. *Amăgiri*. Editura „C. Banu”, Flacăra, 1918.
 4. *Grădina între ziduri* (cu ilustrații de Jac. Martin-Ferrière) editie de lux. Frazier et Soye, Paris, 1919.
 5. *Grădina între ziduri*. (Ed. II-a, adăugită). Editura Socec, 1920.
 6. *Bătrânii* (30 de exemplare numerotate). Extras din revista „Cugetul Românesc”, 1922.
 7. *Pe Argeș în sus* (cartonat). Editura „Cultura Națională”, 1923.
 8. *Satul meu* (cu gravuri în lemn, de Ion Tcodorescu-Sion). Colecția „Cartea Vremii”. Ed. Fund. cult. Principele Carol, 1925.
 9. *Florica*. Editie de mare lux. Frustrată de Ștefan Popescu, „Cultura Națională”, 1926.
 10. *Biserica de cântădată*. Editura „Cartea Românească”, 1926.
 11. *Intocărire* (1908—1918). Editura P. Cătunaru „Luceafărul”, 1927.
 12. *Limpezimi*. Editura „Scrierile Românești”. Craiova, 1928.
 13. *Caeul verde*. Editura „Cartea Românească”, 1932.
 14. *Scutul Minervei* (ed. de lux, 150 exemplare). Colecția „Pleiada”. Luceafărul, 1933.
 15. *Pasărea de lut*. Editura „Adevărul”, 1934.
 16. *Poeme într'un vers*. Ed. „Cartea Românească”, 1936.
 17. *Pe Argeș în sus*. (Ed. nouă definitivă — adăugită). Col. „Biblioteca pentru toți”. Alcaley, 1936.
 18. *Caeul verde*. (Ed. nouă integrată). Ed. „Cartea Românească”, 1937.
 19. *Tărnm pierdut*. Editura „Fundațiilor Regale”, 1937.
 20. *Umbra timpului*. Colecția „Universul Literar”. Universul, 1940.
 21. *Balcic* (ilustrații de Maria Pillat-Brătescu). Editura „Scrierile Românești”. Craiova, 1940.
 22. *Implinire* (sonete). Ed. „Fundațiilor Regale”. Apare în 1941.
- II. — VERSURI (traduceri)
23. *Poezii alese din Francis Jammes*. (In colaborare cu N. I. Herescu). Col. „Cartea Vremii”. Ed. Fund. Princ. Carol, 1923.
 24. *Anabasis de St. J. Perse*. „Cartea Românească”, 1932.
 25. *Din poezia germană*. (Antologie). Ed. „Literata”. Cernăuți, 1937.
 26. *Poezii din Baudelaire*. Tip. „Bucovina”. I. E. Torouțiu, 1937.
- III. — ANTOLOGII
27. *Calendar pe anul 1919*. Ed. „Amicii Orbilor”, 1918.
 28. *Antologia Toamnei*. Ed. „Vinea Românească”. Alcaley, 1921.
 29. *Antologia poezilor de azi*. (In colaborare cu Perpessicius, cu 35 chipuri, de Marcel Iancu). Ed. „Cartea Românească”. Vol. I, 1925.
 30. *Antologia poezilor de azi*. Idem. Vol. II, 1927.
 31. *Cântece din popor*. Col. „Cartea Veiții”. Ed. Fund. Principele Carol.
 32. *Cartea dorului*. Col. „Pagini Albe—serie nouă”. Cartea Românească, 1934.
 33. *Poezii Basarabeni*. Idem, idem, 1936.
 34. *Poezii din Ardeal și Banat*. Idem, idem, idem, 1936.
- IV. — POEME IN PROZA
35. *Povestea celui din urmă sfânt*. „A la Belle Edition”. Paris, 1911.

III. — ANTOLOGII

27. *Calendar pe anul 1919*. Ed. „Amicii Orbilor”, 1918.
 28. *Antologia Toamnei*. Ed. „Vinea Românească”. Alcaley, 1921.
 29. *Antologia poezilor de azi*. (In colaborare cu Perpessicius, cu 35 chipuri, de Marcel Iancu). Ed. „Cartea Românească”. Vol. I, 1925.
 30. *Antologia poezilor de azi*. Idem. Vol. II, 1927.
 31. *Cântece din popor*. Col. „Cartea Veiții”. Ed. Fund. Principele Carol.
 32. *Cartea dorului*. Col. „Pagini Albe—serie nouă”. Cartea Românească, 1934.
 33. *Poezii Basarabeni*. Idem, idem, 1936.
 34. *Poezii din Ardeal și Banat*. Idem, idem, idem, 1936.
- IV. — POEME IN PROZA
35. *Povestea celui din urmă sfânt*. „A la Belle Edition”. Paris, 1911.

„Orice împlinire tinde la despoiere: peisajul ca și poetul. Sub romantismul multicolor al Orientului, clasicismul desproprietat își impune temele, și marea vegnică, legile ei eterne. Particularul se rotunjește în simbol și formele pământului frământat în linii senine de țărnm clasic”.

Recunoaștem în aceste rânduri ecoul unui înțeles de artă poetică pe care îl sugerează Paul Valéry în poemul său „Palme”. Împlinirea care tinde la despoiere are același înțeles cu al „sporirii prin dăruire” („s'accroître de ses dons”) a poetului francez.

În ceea ce privește realizarea însăși a idealului de artă propus, „Balcic”-ul e un exemplu desăvârșit de consecvență firească, de unitate de timbru și echilibru armonios. Intreita revelație care a fost pentru poet Balcic — „o încăntare pentru ochi, o inițiere pentru suflet, și pentru minte un învățământ” — înseamnă și pentru cititor prilejul unor bucurii repetate, al unei voluptăți în care ar fi cu neputință, desigur, să deosebești partea sufletului de aceea a minții sau de pura voluptate spectaculară a ochilor.

Am numit, cu alt prilej, pe d. Ion Pillat, un poet al aparenței formale, înțelegând

Comentarii lirice la „Poeme într'un vers” de ION PILLAT

POEMUL INTR'UN VERS

Un singur nai, dar câte ecouri în păduri.
Și câte noi sunații în crudul verde-al serii
din fiecare frunză, când liniștea și-o înduri
ca 'naitele coine, pe care tac oierii.

FATĂ LA FANTANĂ

Coboară, legănata, din frizele grecești.
Cu amfora pe umăr, ca pinul pe colină...
Să-i dai pe truntea clară sărutul te stiești
și-i torni pe mâni fântana, cu magică lumină.

CIOCĂRLIA

Din praștia câmpiei lumina cântă sus.
Zăbind copilăriei, pe grăie revărsată,
se-oprește s'o asculte din mersu-I 'nalt Isus —
și-i dă să bea azurul din palma-I sângerată.

NORII

Albastru clătinate, aeriane culmi.
Ciobanul doarme și turmele-și visează
spre zare cum le mână vergilienii ulmi,
să urce spre azurul halucinat de-amiază.

MARE PĂMÂNTEANĂ

Desfășurarea verde a grâului din zări.
Corăbieri, copacii amurgul și-l plutesc

pe-o mare fără țărnmuri și fără depărtări.
Călătoria serii cu stele mi-o plătesc.

MARMURĂ GREACĂ

Sub cuta caldă-a pietrei simți trupul unui zeu.
Auzi un murmur tainic prin veacuri cum străbate
și ciopotele-albastre il futură mereu
prin lutul cald al țărnei și'n ierbele uscate.

PĂSTORUL

Cu fluiorul la gură cum tace, codrul cântă.
A curs vîind tăcerea'n șiștare de azur,
dar seara o re'toarce la fagi: lumina sfântă
a păsării măiestre vâslește împrejur.

SAN FRANCISCO NEL DESERTO

Din cerul apei moarte cresc seara chiparoși.
Mai văd pe sub amurguri, încununați cu laur,
rugându-se umilă o ceată de leproși —
și-o 'ntreagă seară curge în rânilor de aur.

SANGELE VIETII

Ca vremea nu se-oprește, ca moartea nu-l aud.
În trunchiu mai cântă dulce pământul intristat
și-o ciută paște soare 'n frunzișul încă ud
de rana stelei, care aici a 'ngenuchiat.

MIRCEA STREINUL

Poezia lui Ion Pillat

— PUNCTE DE REPER —

„Un volum de adevărată frumusețe și estetic, se poezie e o piatră de hotar. Aici începe un om — aici își îngrădește el anumitul fel de a simți, de a gândi și de a oglinzi viața.

Dar nu toți poezii izbutesc dela primele versuri, dela întâiul volum, să-și afirme răsplat personalitatea, și, într'un stil propriu, să-și tragă hotărât granițele suflului. Sunt unii sortiți să se caute mult timp pe sine. Ei sunt asemeni meșterilor fântânari, urmărind ape simțite în adâncurile pământului. Dar, iată, într'o bună perioadă parnasiano-simboliză, sapa lor înfrigorată ajunge isvorul și el isvorește cu atât mai limpede, cu cât a fost mai ascuns”.

Sunt propriile cuvinte ale lui Ion Pillat cu care poetul își deschide, acum patruzeci de ani, volumul *Intocărire*. Sinceritatea acestei mărturisiri, nu numai că nu știrbește întru nimic faima poeziei pillatiene, ci, dimpotrivă, mai mult, ea este un dar care ajută definirea poetului, evoluția și locul operei sale în ansamblul literaturii românești de astăzi.

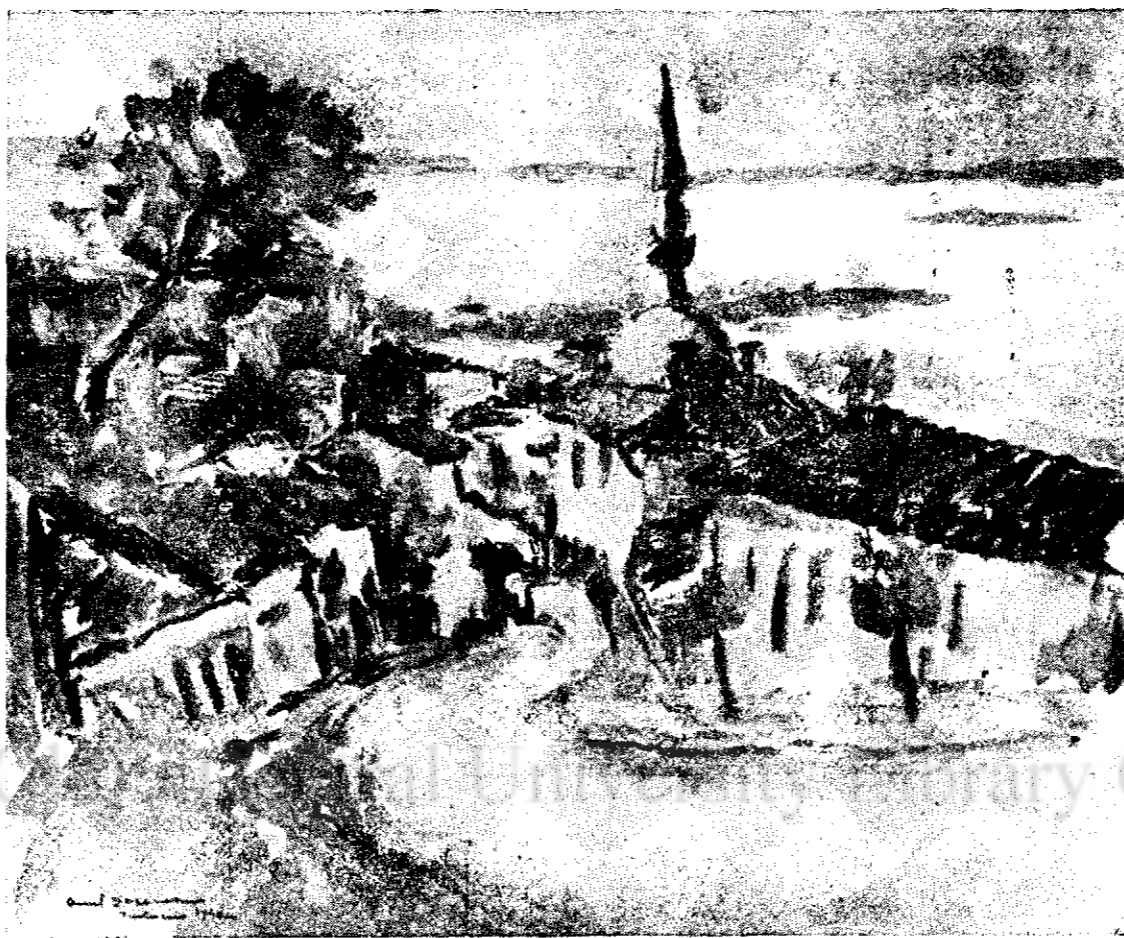
În literatura noastră contemporană, poezia lui Ion Pillat comportă o importanță de un interes capital. Prin etapele pe care le-a străbătut, prin realizările și, mai ales, prin polivalența ei, această poezie înglobează întreaga experiență lirică dela începutul secolului al XX-lea până în prezent. Ea este un grenaj poetic contemporan al literaturii românești. În mai bine de trei decade, poezia lui Ion Pillat conține întreaga proces de interpenetrare al unor generații, în ceea ce acestea prezintă mai caracteristic, sub raportul sensibilității artei poetice.

Apărând într'o epocă în care lupta dintre adevăr și

frumos, etnic și estetic, se manifestă în mod crancen, în care eminescianism (neoromantism), parnasianism, de a simți, de a gândi și de a oglinzi viața. Și disputau dreptul și întăritea la viață, poezia lui Ion Pillat cuprinde reflexe din toate acestea.

Am putea, astfel, încerca, traversând volumele de versuri ale poetului, următoarele etichetări. Începând cu *Visări păgâne* și cuprinzând *Eternități de-o clipă*, *Amăgiri* și *Grădina între ziduri* (1912—1919) — să rezumăm perioada parnasiano-simboliză; începând cu *Pe Argeș în sus*, cuprinzând *Satul Meu*, *Biserica de cântădată* și *Limpezimi* (1922—1928) — să rezumăm partea cea mai caracteristică a literaturii pillatiene: tradiționalismul; *Caeul Verde*, *Scutul Minervei*, *Tărnm pierdut*, *Umbra timpului* și *Sonetele* (1928—1940), întruchipând latuna neoclasică și, în sfârșit, *Poeme într'un vers* (1936), poezia pură.

Adâncind, sub aceste aspecte, lirica lui Ion Pillat, vom ajunge la concluzii și mai fructuoase; vom constata că opera acestui poet nu sintetizează în sine numai curentele poetice ale literaturii românești, dar că în versurile pillatiene se întretăie și completează experiențele lirice cele mai caracteristice ale proziei moderne și contemporane universale. Posesor al celor mai importante limbi culte (franceza, germana, engleza, spaniola), Ion Pillat și-a însușit unul din cele mai frumoase culturi poetice, pe care o poate răvni un literat. Temperament de o receptivitate cu adânci rezonanțe, deși găzduit de un proces de interpenetrare al unor generații, în ceea ce acestea prezintă mai caracteristic, sub raportul sensibilității artei poetice. Apărând într'o epocă în care lupta dintre adevăr și

AUREL DIACONESCU

Peisaj din Balcic

Cuvinte la o sărbătorire

„Poezii nu îmbătrânesc”, își spui oricâteori te afli pus în fața unei date solemne, cum ar fi bunăoară aceasta de astăzi. Și nu știi cum, dar aniversările acestea îți se par nu scadențe, cum ar trebui să fie de obicei, ci agape. Iată de ce nu ne-am apropiat niciodată cu gândul intristat de sorocul acestora lirice.

Ion Pillat a împlinit cincizeci de ani, îmi permite să contrazic timpul și calendarul, mai ales că am avut nu o dată bucuria de a sta alături de poetul Miorcanilor și al Argeșului. În biblioteca plină cu cărți de poezii, obiecte de artă și tablouri, am simțit cum inima poetului Ion Pillat bătea, tânără și entuziastă, în ritm cu inimile foarte junilor săi confrăți, pe cari de-atâtea ori i-a depășit — cu o exclamație, cu o imagine sau cu o idee.

Eu nu scriu aici pentru laureatul Premiului Național, nici pentru omul din viața publică; studii și bilanțuri, acestea să le facă alții. Eu scriu stângace cuvinte, în nuda lor sinceritate, pentru sufletul tânăr, pentru marele prieten și încurajator al Poeziei. Am stat mărturie la pasiunea cu care Ion Pillat trăiește poezia. Pentru că Domnia-Sa, face parte dintre aceia cari nu numai cioplesc versul cu atâtea migală, ci-l trăiesc în cotidian, cu nimicurile de preț pe care le poate oferi meseria asta ingrată, cu nebănuitele bucurii pe care și le poate aduce alba aripă a unui volum de versuri pe care-l descoperă într'o dimineață pe-un colț de birou.

Noi cei foarte tineri, am crescut cu poezia lui Ion Pillat, tot așa cum am crescut cu aceea a lui Nichifor Crainic.

V. Voiculescu, Mihai Codreanu, Lucian Blaga sau George Gregorian. Și ei au crescut în noi. Balcicul, Florica, Râul Doamnei sau acela al Târntului ne-au cântat în gânduri, încă din manuale și antologii. Și fiindcă eri am crescut cu această poezie, azi bucuria noastră uimă este cu atât mai mare și mai întreagă. De ce oare să fim triști, situându-l pe Ion Pillat în „istoria literară”, când de obicei acolo își are locul numai trecutul?

Poetul Ion Pillat a împlinit cincizeci de ani, în plină desfășurare a productivității sale mereu tinere. Eri Domnia-Sa a tipărit un volum de „balcicuri” și mâine sau poimaine va tipări unul de sonete. Asta e munca mare a poeziei. Și-atâtea vreme cât stai de vorbă cu Euterpe și Polihymnia, anii nu se pot număra, pentru că această tinerețe fără de bătrânețe e sfântă.

ȘTEFAN BACIU

Ion Pillat și Balcicul

(Urmare din pag. I-a)

să indicăm prin această denumire doar un punct de orientare în lirica domniei-sale, dar fără vreun sens restrictiv. Iată, în ce privește încântarea ochilor, pura voluptate a aparenței sensibile, această pereche de versuri atât de cuprinzătoare că încapă în ele toată priveliștea panoramică a Balcicului:

Din viaa în terasă vezi marea și Balcicul,
Orașul alb și apa albastră ca un cer.

(Smochinul neroditor)

E începutul unei poezii scrisă aproape cu douăzeci de ani în urmă. Peisajul e numai încântare a ochilor, exuberanță coloristică.

Sunt însă versuri, în care nuanța picturală se împletește și echivalează cu un ritm al formelor, într'o armonie mai subtilă, în care valorile diferite ale sonorității, parfumele, culorile și sunetele își corespund:

Terasele coboară către mare
Cu pasul de-armonie împlinit,
Purtând pe tava de aramă floare
Și rodul sudic toamnei ce-a venit
Cu pânze roșii pe străvechea mare.

(Dionysopolis)

Iată acum altă strofă, în care peisajul devine o inițiere pentru suflet, o stare a lui:

Cîșmele cântă, marea le răspunde.
Amurguși strânge pânzele în port.

De ce ecoul umbrelor pe unde,
În mine când lumina o mai port?

(Seară pe țărnm)

Cu îngăduința unui minimum de pedanterie metodică vom transcrie acum și două exemple ilustrative pentru cel de al treilea aspect al revelației Balcicului, acela anume care i-a fost d-lui Ion Pillat, „învățământ pentru minte”: drumul

Helladei, la capătul cărui „formele pământului frământat” aveau să i se înfățișeze „în linii senine de țărnm clasic”. Ideul de clasicitate al poetului e cuprins și exprimat în strofe ca acestea, de o puritate și legănare melodică desăvârșite:

La plaja liniștită când stelele innumeri
Coboară pe poteca pustie sub smochin
Colina, cumpănindu-și izvoarele pe umeri
Ca o fecioară greacă purtând urciorul plin.

Părae în șoptire ascund prin seara surd
Străvechile tulpine cu tinere mișcări;
Treptat mai șters amurgul în ritmică
măsură.

Sandala de lumină o joacă peste mări.

Oglinzi se sparg cu sgomot și se refac
pusderii,
Colina se ridică pe cerul tot mai clar,
Când le aștern pe piatră poverile durerii,

Privind cum crește steaua pe valul solitar.
(Stella Maris)

Sau în această magnifică imagine a unui amurg la Balcic, când:

„seara,

Cu amfora amurgului pe umăr,
O sprijină de zăre peste apa
Ce-și stinge rodiile 'nsăngerate
În miezul tot mai vântat al smochinei.

Accentuând poate mai mult decât era nevoie, consecvența între idealul de credință poetică al autorului — mărturisit în rândurile introductive ale volumului — și realizarea lui în poezie, credem să fi isbit un schiță desfășurarea acestui ideal, până la desfășurarea lui împlinire în expresia euforică a unei arte care armonizează într'un echilibru statornic, tendințe și împliniri suflului aparent contradictorii, — „beția dionysiacă” cu „seninătatea lui Apolo”. Dar încă odată, acel minimum de pedanterie metodică pe care ni l-am îngăduit, oprindu-ne la un itinerariu sumar, intră doar în deprinderile de investigație ale cititorului critic, care amănunțește ceea ce poetul dăruie cu generozitate, în asocieri de înțelesuri și armonii multiple.

MIHAI NICULESCU